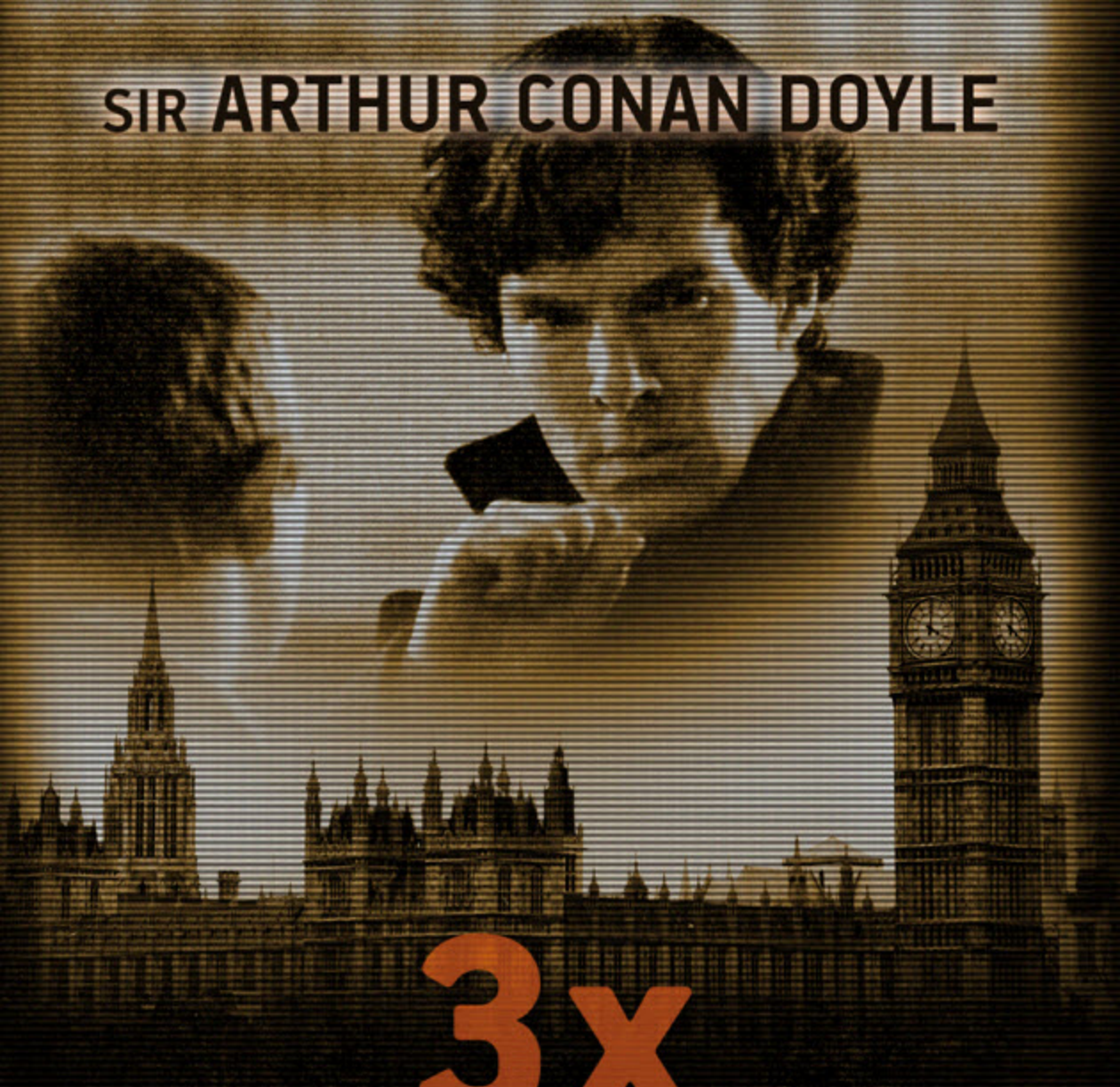

A sepia-toned image of Sherlock Holmes, played by Jeremy Brett, with his iconic curly hair and a pipe in his mouth. He is looking slightly to the left. In the background, the London skyline is visible, featuring the Houses of Parliament and the Elizabeth Tower (Big Ben).

SIR ARTHUR CONAN DOYLE

3x

SHERLOCK HOLMES

**SKANDÁL V ČECHÁCH
PES BASKERVILLSKÝ
POSLEDNÍ PŘÍPAD**

PŮVODNÍ PŘEDLOHA KULTOVNÍ TELEVIZNÍ SÉRIE BBC

ARTHUR CONAN DOYLE

3x

SHERLOCK HOLMES

OBSAH

SKANDÁL V ČECHÁCH	7
PES BASKERVILLSKÝ	47
POSLEDNÍ PŘÍPAD	309

SKANDÁL V ČECHÁCH

© NAKLADATELSTVÍ XYZ, s. r. o., 2012
Translation © Zora Wolfová, 1971, 2012
Cover Photo © ISIFA/Splash News/Eagle Eyes

ISBN 978-80-7388-700-1

I.

Lrena Adlerová vždycky zůstane pro Sherlocka Holmesa ženou všech žen. Jen málokdy jsem ho slyšel, že by o ní byl promluvil jinými slovy. Všechny ostatní ženy před ní v jeho očích blednou a ustupují daleko do pozadí. Ne snad, že by k ní cítil něco jako lásku. Jakýkoli cit, zejména láska, se jeho chladnému, přesnému a obdivuhodně vyváženému myšlení přímo příčí. Sherlock Holmes je podle mého soudu nejdokonalejším myslícím a pozorovacím strojem, jaký svět kdy poznal, ale coby milenec by se ukázal v docela falešném světle. O něžnějších citech nikdy nemluví, leda s pohrdáním a úšklebkem. Jako pozorovatel si jich nesmírně cení – mohou se výtečně hodit k odhalování záhadných lidských činů a jejich motivů. Kdyby však tento člověk, zvyklý všechno rozumově rozebírat, vpustil do svého jemného a přesně seřízeného uvažování něco

tak cizorodého, dal by tím pouze průchod rušivým prvkům, které by ještě mohly uvrhnout v pochybnost vše, k čemu svým myšlením dospěl. Písek v jemném přístroji či prasklina v některé ze silných čoček, které sám užívá, by nemohly způsobit větší škodu než prudký cit v povaze, jako je jeho. Jedna žena však pro něj přece jen existovala, jen jedna jediná, a to Irena Adlerová, žena pochybné a sporné pověsti.

V poslední době jsem se s Holmesem vídal málokdy. Mé manželství nás trochu oddálilo. Byl jsem velice šťasten a jako každý, kdo je poprvé pánem vlastní domácnosti, natolik zaujat rodinnými zájmy, že jsem na nic jiného neměl pomyšlení, zatímco Holmes, který celou svou bohémskou duší nenáviděl jakoukoli společnost, přebýval dále v našem starém domě na Baker Street, ponořen do svých starých knih a týden co týden stravován střídavě kokainem a vlastní ctižádostí, žil opojen drogami a pak zase nepřekonatelnou energií své zvědavé povahy. Stále ho ještě hluboce přitahovalo studium zločinu a vynakládal všechnu svou nesmírnou inteligenci a mimořádné pozorovací schopnosti na vypátrání stop a vyjasnění záhad, které již policie považovala za beznadějně a vzdala se jejich řešení. Čas od času jsem se doslechl něco neurčitěho o jeho činnosti – jak ho pozvali do Oděsy, když se vyšetřoval případ Trepofovy vraždy, jak odhalil tajemství neobyčejné tragédie bratrů Atkinsonových v Trincomalee a konečně jak se diskrétně a úspěšně zhostil poslání, jímž ho pověřila holandská královská rodina. Kromě těchto náznaků jeho činnosti, o které

---

jsem se musel dělit se všemi čtenáři novin, jsem však o svém bývalém příteli a druhovi věděl jen pramálo.

Jednoho večera – bylo to 20. března roku 1888 – jsem se vracel z návštěvy u pacienta (neboť jsem se začal znovu věnovat lékařské praxi) a tu mě cesta zavedla do Baker Street. A když jsem tak krácel kolem těch nezapomenutelných dveří, které pro mne vždy budou spojeny s dobou mých námluv a s temnými událostmi Studie v šarlatové, zmocnila se mne touha promluvit znovu s Holmesem a dovědět se, jak využívá svých geniálních schopností. Jeho pokoje byly jasně osvětleny, a když jsem pohlédl nahoru, spatřil jsem dokonce jeho vysokou štíhlou postavu, jak přešla dvakrát coby temná silueta za žaluzií. Holmes přecházel rychle a dychtivě po pokoji, s hlavou skloněnou na prsa a s rukama sepjatýma za zády, a já, protože jsem znal každé hnutí jeho mysli a každou jeho zvyklost, vyčetl z jeho chování a rozpoložení vše. Sherlock Holmes opět pracuje. Vynořil se ze svých narkotických snů a vrhl se po stopě nějakého nového problému. Zazvonil jsem a byl jsem uveden do pokoje, který jsem kdysi s Holmesem sdílel.

Sherlock Holmes se nikterak nerozplýval nadšením, když mě viděl. Málokdy dával najevo radost, ale myslím, že ho můj příchod potěšil. Neřekl téměř ani slovo, ale laskavě se na mne podíval, pokynul mi, abych se posadil do křesla, přisunul mi krabici s doutníky a ukázal na skříňku s lihovinami a sodou v rohu pokoje. Pak se zastavil před krbem a zahleděl se na mne svým zvláštním hloubavým pohledem.

„Manželství vám svědčí,“ poznamenal. „Řekl bych, Watsone, že jste od doby, co jsem vás neviděl, přibral sedm a půl libry.“

„Sedm,“ odpověděl jsem.

„Vskutku, řekl bych, že o něco víc. Aspoň o maličko víc, Watsone. A jak vidím, vrátil jste se ke své práci. Ani jste mi neprozradil, že se zas chcete dát zapráhnout.“

„Tak jak to tedy víte?“

„Vidím to, a umím si to přece vydedukovat. Jakkap bych jinak poznal, že jste nedávno pořádně zmokl a že máte velice neobratnou a ledabylou služebnou?“

„Milý Holmesi,“ řekl jsem, „tohle už je přespříliš. Kdybyste byl žil před několika staletími, určitě by vás tehdy upálili. Skutečně jsem si ve čtvrtek vyšel na procházku po venkově a vrátil se strašlivě promáčený a zablácený, ale převlékl jsem se, a nechápu proto, z čeho jste to vyvodil. Pokud jde o Marii Janu, je vskutku nenapravitelná a manželka jí už dala výpověď, ale opět nechápu, jak jste to poznal.“

Sherlock Holmes se potichu zasmál a mnul si štíhlé neklidné ruce.

„To je přece naprosto jednoduché,“ řekl. „Stačí se podívat a vidím, že máte na vnitřní straně levé boty, zrovna tam, kde ji ozařuje oheň, poškrábanou kůži do šesti téměř souběžných rýh. Bezpochyby je způsobil někdo, kdo velmi ledabyle přejížděl kartáčem po krajích podrážky, aby z ní očistil bláto. Z toho, jak jistě chápete, mohu vyvozovat dvojí – že jste si vyšel za pěkné sloty ven a že máte doma zvláště odstrašující exemplář ni-

---

čitelky bot, jaký se mezi londýnským služebnictvem hned tak nenajde. Pokud jde o vaši praxi, musel bych skutečně být velmi hloupý, abych nepoznal na gentlemanovi, který ke mně přijde prosycen vůní jodoformu, na pravém ukazováčku má černou skvrnu po dusičnanu stříbrném a po jedné straně cylindru vypouklinu svědčící o tom, jak si tu schovává stetoskop, že patří k činným představitelům lékařského povolání.“

Musel jsem se zasmát, jak snadno dokáže vysvětlit postup svého uvažování. „Když poslouchám vaše argumenty,“ poznamenal jsem, „připadá mi všechno až směšně jednoduché a jsem přesvědčen, že bych na to snadno přišel sám, ale kdykoliv začnete znovu cokoli vyvozovat, jsem dočista ztracen, dokud mi svůj postup neobjasníte. A přece věřím, že nemám o nic horší zrak než vy.“

„Jistěže,“ odvětil, zapálil si cigaretu a usedl do svého křesla. „Vidíte dobře, ale nemáte onu všímavost. A v tom tkví veliký rozdíl. Tak například jste viděl často schody, které vedou do haly k tomuto pokoji.“

„Velmi často.“

„Jak často?“

„Asi stokrát.“

„A kolik jich tedy je?“

„Kolik? Nemám tušení.“

„Přesně tak! Nevšiml jste si. A přece jste je viděl. O tom právě mluvím. Já ovšem vím, že těch schodů je sedmnáct, protože jsem je nejen viděl, ale také si jich všiml. Mimochodem,

zajímáte se přece o podobné problémy, a byl jste dokonce tak laskav, že jste několik mých menších zkušeností zaznamenal, takže si možná se zájmem přečtete tento dopis.“ Hodil mi arch silného narůžovělého dopisního papíru, který měl rozložen na stole. „Přišel poslední poštou,“ řekl. „Přečtete jej nahlas.“

Dopis nebyl datován ani podepsán a neměl žádnou zpáteční adresu.

„Dnes večer ve tři čtvrtě na osm,“ stálo v něm, „vás navštíví pán, který se s vámi chce poradit o jisté, pro něho velmi důležité záležitosti. Svými nedávnými službami jednomu z královských dvorů Evropy jste se osvědčil jako člověk, jemuž lze s plnou důvěrou svěřit i záležitosti téměř nedocenitelného významu. Tato zpráva o vás obdržena ze všech požádaných míst. Buďte v uvedené hodinu ve svém pokoji a nemějte svému návštěvníkovi za zlé, přijde-li v masce.“

„To je skutečně záhada,“ poznamenal jsem. „Co myslíte, že to má znamenat?“

„Nemám ještě žádné informace. A není větší chyba než vytvářet si teorie, dokud neznáme fakta. Člověk pak začne nevědomky údaje upravovat tak, aby vyhovovaly jeho teorii, místo aby si vytvořil teorii, která by odpovídala faktům. Ale mně teď jde o ten dopis. Co jste z něho vyvodil?“

Pozorně jsem si prohlédl písmo i papír, na němž byl dopis psán.

„Psal jej zřejmě zámožný člověk,“ poznamenal jsem ve snaze napodobit postupy svého přítele. „Baliček takového papíru nedostanete levněji než za půlkorunu. Je až nezvykle silný a tuhý.“

„Nezvykle – tím jste to opravdu vystihl,“ přisvědčil Holmes. „Není to totiž vůbec anglický papír. Přidržte si jej proti světlu.“

Učinil jsem tak a povšiml si, že do struktury papíru je jakoby vetkáno velké *E* spolu s malým *g* a *p*, a velké *G* spolu s malým *t*.

„Co z toho usuzujete?“ optal se mne Holmes.

„Zřejmě jde o jméno výrobce, či spíše o jeho monogram.“

„Naprosto ne. Velké *G* spolu s malým *t* znamená Gesellschaft, což je německy společnost. Je to obvyklá značka, jako třeba spol. *P* znamená samozřejmě papír. Podívejme se do našeho Kontinentálního věstníku.“ Sundal z police těžký hnědý svazek. „Eglow, Eglonitz – tady je to – Egria – Cheb. Německé město v Čechách, nedaleko Karlových Varů. Známe tím, že zde zemřel Valdštejn, a dále četnými sklárnami a papírnami. Ha, ha, příteli, a copak z toho vyplývá?“ Oči mu zářily a z cigarety stoupal mohutný vítězoslavný oblak modrého kouře.

„Že byl papír vyroben v Čechách,“ řekl jsem.

„Jistěže. A že dopis psal Němec. Povšimněte si podivně stavené věty: Tato zpráva o vás obdržena ze všech požádaných míst. Něco takového by Francouz nebo Rus nikdy nenapsal. Jen Němec dokáže tak bezohledně nakládat se slovesy. Zbývá proto už jenom zjistit, co asi od nás chce ten Němec, který píše na českém papíru, a než by ukázal obličej, raději nosí masku. Ale nemýlím-li se, právě přijíždí a jistě rozptýlí naše pochybnosti.“

Ještě nedomluvil, a již se ozval ostrý klapot koňských podkov, o obrubu chodníku zaskřípěla kola a vzápětí někdo prudce zatahal za zvonec. Holmes si hvízdal.

„Podle zvuku to vypadá na dvojspřeží,“ řekl. „Ano,“ pokračoval, když pohlédl z okna. „Elegantní malý kočár a pár nejkrásnějších koní, jaké jste kdy viděl. Jeden má cenu sto padesáti guinejí. I kdyby to neměl být zvlášť zajímavý případ, jsou v něm peníze, Watsoně.“

„Snad bych měl raději jít, Holmesi.“

„Ani nápad, doktore. Jenom zůstaňte. Jsem bez svého Boswella dočista ztracen. A tohle vypadá slibně. Byla by škoda nechat si něco takového ujít.“

„Ale co váš klient –“

„S tím si hlavu nelamte. Možná že budu potřebovat vaši pomoc a on také. Ale už přichází. Sedněte si taky do křesla, doktore, a co nejpozorněji nás poslouchajte.“

Pomalé těžké kroky, které bylo ještě před chvílí slyšet na schodech a v předsíni, se teď zastavily těsně za dveřmi. A vzápětí se ozvalo hlasité panovačné zaklepání.

„Dále,“ zvolal Holmes.

Vstoupil muž, který měřil jistě přinejmenším šest stop a šest palců a hrud', paže i nohy měl jako Herkules. Oblečen byl bohatě, avšak s takovou nákladností, že by se v Anglii pokládala téměř za nevkus. Rukávy a přednice dvojřadového kabátce měl zdobené těžkými pásy astrachánu a přes ramena přehozenou temně modrou pláštěnku, lemovanou ohnivě

rudým hedvábím a zapnutou u krku broží z jediného oslnivě zářícího berylu. Dojem barbarského přepychu, který vyzařoval z celého jeho vzezření, završovaly vysoké boty sahající mu až do půli stehen a nahoře lemované hustou hnědou kožešinou. V ruce měl klobouk s širokou krempou a horní část obličeje až po lícní kosti byla zakryta černou maskou, kterou si zřejmě právě nasadil, protože ještě když vstupoval, měl ruku zdviženou k obličeji. Soudě z dolní části obličeje to byl zřejmě muž silné povahy, s tlustým převalským rtem a dlouhou rovnou bradou, která naznačovala rozhodnost hraničící až s umíněností.

„Dostal jste můj dopis?“ zeptal se hlubokým drsným hlasem, z něhož byl zřetelně patrný německý přízvuk. „Psal jsem vám, že přijdu.“ Díval se na nás, z jednoho na druhého, jako by nevěděl, koho oslovit.

„Posadte se, prosím,“ řekl Holmes. „To je můj přítel a spolupracovník doktor Watson, který mi občas laskavě s mými případy pomůže. S kým mám tu čest mluvit?“

„Jsem český šlechtic a můžete mne oslovovat hrabě von Kramm. Předpokládám, že tento gentleman a váš přítel je natolik čestný a diskrétní, abych mu mohl svěřit i mimořádně důležitou záležitost. Jinak bych s vámi mluvil raději o samotě.“

Vstal jsem a chtěl jsem odejít, ale Holmes mě uchopil za zápěstí a posadil zpátky do křesla. „Buď budete jednat s námi oběma, anebo s žádným,“ řekl. „Před tímto gentlemanem můžete říci vše, co byste hodlal svěřit mně.“

Hrabě pokrčil mohutnými rameny. „Nezbývá mi tedy než začít tím,“ řekl, „že vás oba požádám, abyste to, co vám povím, podrželi dva roky v naprosté tajnosti, neboť teprve po uplynutí této doby ztratí celá záležitost na významu. Zatím je však ještě natolik závažná, až lze bez přehánění říci, že by mohla ovlivnit celé evropské dějiny.“

„Slibuji,“ řekl Holmes.

„Já rovněž,“ dodal jsem.

„Omluvíte mne, doufám, že přicházím v masce,“ pokračoval náš podivný návštěvník. „Posílá mne za vámi osoba na nejvyšší vznešeného rodu, která si nepřeje, aby byl její posel poznán, a musím se vám hned zpočátku přiznat, že titul, jímž jsem se vám představil, mi tak docela nenáleží.“

„Toho jsem si byl vědom,“ řekl Holmes suše.

„Jde o velice delikátní záležitost a je třeba všemi prostředky zabránit aféře, z níž by se mohl rozrůst skandál a vážně ohrozit jednu z evropských královských rodin. Abych mluvil přímo, věc se dotýká vznešeného domu Ormsteinů, dědičných králů české země.“

„I toho jsem si byl vědom,“ zamumlal Holmes, usadil se ve své pohovce a zavřel oči.

Náš návštěvník pohlédl se zřejmým překvapením na muže, který se tu tak malátně a lenivě rozvaloval, a přitom mu zřejmě byl vyličen jako nejpronikavější myslitel a nejenergičtější detektiv Evropy. Holmes otevřel pomalu oči a netrpělivě se zadíval na svého obrovského klienta.

„Kdyby nám Vaše Veličenstvo laskavě vysvětlilo celý případ, mohl bych mu spíše poradit,“ poznamenal.

Host vyskočil z křesla a v neovladatelném rozčilení začal přecházet po pokoji. A pak, jako by již nevěděl, co dál, strhl si masku z obličeje a mrštil jí o zem. „Uhodl jste,“ zvolal. „Jsem král. Proč bych to vlastně měl tajit?“

„Vskutku, proč?“ zamumlal Holmes. „Vaše Veličenstvo neproneslo ještě ani slovo a již jsem věděl, že mám před sebou Wilhelma Gottsreicha Sigismonda z Ormsteinů, velkovévodu z Cassel-Falsteinu a dědičného krále české země.“

„Zajisté ovšem chápete,“ řekl náš podivný návštěvník, znovu se posadil a přešel si rukou po vysokém bílém čele, „zajisté chápete, že nejsem naprosto zvyklý projednávat něco takového osobně. Jde však o záležitost natolik choulostivou, že svěřit ji komukoli jinému by znamenalo vydat se úplně do jeho moci. Přijel jsem proto z Prahy inkognito, abych se s vámi poradil.“

„Tak se, prosím, radte,“ řekl Holmes a znovu zavřel oči.

„Stručně řečeno, jde o toto: když jsem pobýval asi před pěti lety delší dobu ve Varšavě, seznámil jsem se se známou dobrodružkou Irenou Adlerovou. To jméno jistě znáte.“

„Podívejte se laskavě do naší kartotéky, doktore,“ zamumlal Holmes, aniž otevřel oči. Po řadu let si systematicky shromažďoval všechny údaje o nejruznějších lidech a věcech, takže by se stěží našel předmět či osoba, o níž by obratem ruky nedokázal poskytnout informaci. V tomto případě jsem našel životopis dotyčné dámy vtěsnaný mezi zápisky o jistém židov-

ském rabínovi a jednom námořním kapitánovi, který sepsal monografii o rybách mořských hlubin.

„Ukažte,“ řekl Holmes. „Hm, hm! Narodena na New Jersey v roce 1858. Kontraalt – no prosím! La Scala – hm! Primadonna císařské varšavské opery – to už něco znamená! Vzdala se operní dráhy – podívejme! A žije v Londýně – samozřejmě. Pokud si mohu domyslet, Vaše Veličenstvo se s touto dámou sblížilo, napsalo jí několik kompromitujících dopisů a nyní by je rádo dostalo zpátky.“

„Přesně tak. Ale jak jste –“

„Došlo k tajnému sňatku?“

„Ne.“

„Má od vás nějaké právní spisy nebo ověření?“

„Nic takového.“

„Pak Vaše Veličenstvo nechápu. Kdyby ta mladá dáma chtěla využít vašich dopisů k vydírání či jiným účelům, jak potom prokáže, že jsou pravé?“

„Podle písma.“

„Pchá. To se dá prohlásit za napodobeninu.“

„Jsou na mém soukromém papíru.“

„Může být ukradený.“

„S mou vlastní pečeti.“

„Ta se dá padělat.“

„A s fotografií.“

„Tu mohla koupit.“

„Jenže na té fotografii jsme oba.“

„Probůh! To je ovšem zlé. Vaše Veličenstvo se vskutku dopustilo krajní neopatrnosti.“

„Byl jsem šílený – jak smyslů zbavený.“

„Dostal jste se do velmi kompromitující situace.“

„Tehdy jsem byl ještě jen korunním princem. A byl jsem mladý. I teď je mi teprve třicet.“

„Tu fotografii musíme získat zpátky.“

„Snažili jsme se o to, leč marně.“

„Vaše Veličenstvo nesmí litovat peněz. Musí tu fotografii koupit.“

„Jenže ona ji neprodá.“

„Tak tedy ukrást.“

„O to jsme se pokoušeli již pětkrát. Dvakrát jsem podplatil lupiče, aby vnikli do jejího domu. Jednou jsme jí sebrali na jejích cestách zavazadlo. Dvakrát byla přepadena. Ale všechno bezvýsledně.“

„Po fotografii ani památky?“

„Ani stopy.“

Holmes se zasmál. „To je docela zábavný problémek,“ řekl.

„Pro mne je ale velmi vážný,“ ohradil se král vyčítavě.

„Skutečně, velmi vážný. A co chce ta dáma s vaší fotografií podniknout?“

„Chce mne zničit.“

„Ale jak?“

„Mám se zanedlouho ženit.“

„O tom jsem se doslechl.“

„Mám si vzít Klotildu Lochmanovou ze Saxe-Meningenu, druhou dceru skandinávského krále. Snad je vám známo, jak přísných zásad je její rodina. Princezna sama je ztělesněná ušlechtilost. Stačil by jediný stín podezření o mém chování a všechno je zmařeno.“

„A Irena Adlerová?“

„Vyhrožuje, že jim fotografii pošle. A jistě to udělá. O tom jsem přesvědčen. Vy ji neznáte, ale ta žena má přímo ocelovou vůli. Tvář má nejkrásnější z žen, ale hlavu nejrozhodnějšího muže. Udělá všechno, aby mi překazila sňatek s jinou ženou – všechno na světě.“

„A víte jistě, že tu fotografii již neposlala?“

„Naprosto jistě.“

„Ale jak to?“

„Protože prohlásila, že ji odešle v den, kdy bude zasnoubení veřejně oznámeno. A to má být v pondělí.“

„Pak máme ještě tři dny času,“ řekl Holmes a zívá. „A to je veliké štěstí, protože se musím ještě postarat asi o dvě dost důležité věci. Vaše Veličenstvo se zřejmě zatím pozdrží v Londýně.“

„Jistěže. Najdete mne v Langhamu pod jménem hrabě von Kramm.“

„Dám vám tedy vědět dopisem, jak pokračujeme.“

„Prosím vás, budu velmi netrpělivě čekat.“

„A pokud jde o peníze?“

„Máte carte blanche.“¹

---

¹ plná moc, též ve smyslu „máte volnou ruku“; pozn. red.

„Úplně?“

„Dal bych vám za tu fotografii jednu z provincií svého království.“

„A pokud jde o nejbližší výdaje?“

Král vytáhl zpod svého pláště těžký jelenicový váček a položil jej na stůl.

„Je to tři sta liber ve zlatě a sedm set v bankovkách,“ řekl.

Holmes mu spěšně napsal potvrzení na arch svého dopisního papíru a podal mu je.

„A adresa mademoiselle?“ zeptal se.

„Briony Lodge, Serpentine Avenue, St. John's Wood.“

Holmes si adresu poznamenal. „A ještě na něco bych se chtěl zeptat,“ řekl. „Je fotografie většího formátu?“

„Ano.“

„Pak dobrou noc, Vaše Veličenstvo, a věřím, že pro vás budu mít brzy dobrou zprávu. A dobrou noc, Watsone,“ dodal, když kola královského kočáru odhrčela ulicí. „Kdybyste se tu zítra laskavě ve tři odpoledne stavil, rád bych si s vámi o této záležitosti pohovořil.“

II.

Přesně ve tři hodiny jsem se dostavil do Baker Street, ale Holmes se ještě nevrátil. Hospodyně mi oznámila, že odešel krátce po osmé ráno. Přesto jsem se však usadil u krbu, rozhodnut vyčkat, i kdyby se zdržel sebedéle. Již teď mě jeho pátrání nesmírně zajímalo, neboť případ nebyl sice zdaleka obestřen takovou zločestností a záhadností jako dva zločiny, o nichž jsem psal při jiné příležitosti, ale již sama jeho povaha a klientovo vysoké postavení mu dodávaly zvláštní osobitosti. I kdybych si však byl odmyslel, o jaký případ jde, bylo v mistrovském uchopení a pronikavém uvažování, s jakým se ho můj přítel ujal, cosi tak jedinečného, že jsem přímo s potěšením studoval systém jeho práce a rychlé, sotva postižitelné metody, jimiž dokázal rozuzlit i nejsložitější záhady. A natolik jsem byl zvyklý, že se mu vždycky všechno podaří, až mi ani na mysl nepřišlo, že by se mohl setkat s nezdarem.

Byly už skoro čtyři, když se dveře otevřely a do pokoje vstoupil očividně opilý, zanedbaný a zarostlý vozka, celý brunátný v obličejí a oblečený do jakýchsi podivných hadrů. Zvykl jsem si už sice, jak obdivuhodně se můj přítel dokáže převlékat, ale přece jen jsem se na něj musel třikrát podívat, než jsem skutečně uvěřil, že je to on. Kývl na mě a zmizel v ložnici, odkud se za chvíli vynořil v tvídovém obleku a upravený jako vždy. Zastrčil si ruce do kapes, natáhl nohy ke krbu a chvíli se od srdce smál.

„Je to všechno vážně k popukání,“ zvolal, div se nezalkl, a smál se dál, až se musel opřít v křesle a chvíli tam bezvládně ležel.

„Co se děje?“

„Ani nevíte, jak je to všechno k smíchu. Určitě byste neuhodl, jak jsem strávil dnešní dopoledne a co z toho vzešlo.“

„Nemám představu. Ale řekl bych, že jste se snažil vysledovat zvyklosti slečny Ireny Adlerové a snad i pozoroval její dům.“

„Přesně tak, jen v trochu neobvyklém pořadí. Ale hned vám všechno vypovím. Z domu jsem odešel ráno chvíli po osmé přestrojen za nezaměstnaného vozku. Kočí jsou k sobě ohromně solidární a přátelští. Jak jste jedním z nich, řeknou vám všechno na světě. Briony Lodge jsem našel brzy. Je to překrásná jednopatrová vilka se zahradou, ale s průčelím postaveným přímo do ulice. Na dveřích má speciální zámek. Po pravé straně je velký, pěkně zařízený pokoj s širokými okny sahajícími skoro až k podlaze a zajištěnými těmi nesmyslnými anglickými záklopkami, které otevře i malé dítě. Dál už tam nebylo nic

zvláštního, až na to, že po střeše kočárovny se dalo přelézt až k okénku do chodby. Chvíli jsem kolem ní chodil a prohlížel si ji ze všech stran, ale na nic pozoruhodného jsem nepřišel.

Toulal jsem se pak ulicí a zjistil, jak jsem ostatně také předpokládal, že kolem jedné zahradní zdi vede cesta k několika stájím. Pomohl jsem podkoním vyhrěbelcovat koně a výměnou jsem dostal dvoupenci, sklenici piva říznutého rumem, trochu řezaného tabáku – sotva tak dvakrát do dýmky – a všechny informace o slečně Adlerové, co jsem si jenom mohl přát, nemluvě o šesti dalších lidech ze sousedství, kteří mě ani za mák nezajímali, ale stejně jsem musel vyslechnout jejich životopisy.“

„Ale co Irena Adlerová?“ zeptal jsem se.

„Popletla hlavu všem mužům v okolí. Je to nejkrásnější ženské stvoření pod sluncem. Tak mi to aspoň prozradili chlapci z koníren na Serpentine Avenue. Žije docela klidně, zpívá na koncertech a den co den v pět odpoledne vyjíždí kočárem a vrací se k večeři přesně v sedm. Jinak opouští dům málokdy, ledaže by někde zpívala. Navštěvuje ji pouze jeden muž, ale zato hodně často. Je tmavovlasý, velmi hezký, okouzlujícího vystupování a přichází alespoň jednou, někdy i dvakrát denně. Je to pan Godfrey Norton z Inner Temple. Aspoň vidíte, co je to za výhodu, když člověk pořádně vyzpovídá kočí. Kolikrát ho prý už vezli domů a vědí o něm první poslední. Nejdřív jsem vyslechl všechno, co mi jen mohli povědět, a pak jsem se prošel ještě jednou kolem Briony Lodge a přemýšlel, jak postupovat.

Ten Godfrey Norton hraje v celé záležitosti jistě významnou roli. Je to advokát. A už to zní hrozivě. Jaký je mezi nimi vztah a proč ji asi denně navštěvuje? Je slečna Adlerová jeho klientka, přítelkyně, nebo milenka? Je-li Godfrey Norton jejím zástupcem, svěřila mu pravděpodobně fotografii do úschovy. Jsou-li však milenci, není to příliš pravděpodobné. Na řešení této otázky záviselo mé rozhodnutí, mám-li se soustředit dále na Briony Lodge, nebo se trochu věnovat pokojům dotyčného pána v Temple. Byl to choulostivý problém a ještě více rozšiřoval pole mého pátrání. Obávám se, že vás těmi podrobnostmi nudím, ale rád bych, abyste poznal všechny mé drobné nesnáze a pochopil tak celou situaci.“

„Poslouchám vás velmi pozorně,“ řekl jsem.

„Pořád ještě jsem o tom uvažoval, když tu k Briony Lodge zabočil fiakr a z něj vyskočil jakýsi gentleman. Byl nápadně hezký, tmavovlasý, s orlím nosem a vousy, a bezpochyby šlo o pána, o němž jsem už tolik slyšel. Zřejmě měl velice naspěch, křikl na drožkáře, ať počká, a kolem služebné, která mu otevřela, se přehnal s takovou samozřejmostí, že bylo vidět, že je tu jako doma.“

Zdržel se v domě asi půl hodiny a chvílemi jsem ho zahlédl okny obývacího pokoje, jak rázuje sem a tam po místnosti, vzrušeně cosi říká a gestikuluje. Za chvíli vyběhl a vypadal ještě uspěchaněji než předtím. Když nastupoval do drožky, vytáhl z kapsy zlaté hodinky a ustaraně se na ně zadíval. „Jeďte co nejrychleji!“ zvolal, „nejdřív ke Grossovi a Henkeymu na Re-

gent Street a potom do kostela svaté Moniky na Edgware Road. Jestli to stihnete za dvacet minut, dostanete půl guineje.’

Odjeli a já právě uvažoval, jestli bych se neměl pustit za nimi, když vtom na cestu před vilou vyrazil pěkný krytý landaur s kočím, který měl ještě nedopnutý kabát, kravatu za uchem a všechny řemeny od postrojů mu volně visely v přezkách. Ještě nestačil ani zastavit, když z haly vyběhla Irena Adlerová a naskočila rovnou do kočáru. Sotva jsem ji v té chvíli zahlédl, ale vypadala skutečně velkolepě a obličej měla tak krásný, že by pro něj leckterý muž byl ochoten zemřít.

„Do kostela svaté Moniky, Johne,“ zvolala, „a jestli to stihneš za dvacet minut, dostaneš půl sovereignu.“

Něco tak lákavého jsem si nemohl nechat ujít, Watsone. Právě jsem se rozmyšlel, mám-li se do kostela rozběhnout po svých, nebo se přikrčit za jejím landaurem, když tu do ulice vjela drožka. Drožkář se sice podíval na tak otrhaného zákazníka trochu pochybovačně, ale než stačil něco namítnout, už jsem naskočil. „Do kostela svaté Moniky,“ řekl jsem mu, „a jestli to stihnete za dvacet minut, dostanete půl sovereignu.“ Bylo za pětadvacet minut dvanáct a samozřejmě jsem už chápal, co se chystá.

Má drožka ujížděla jako o závod. V životě jsem se asi tak nešval, ale stejně tam ti dva dorazili přede mnou. Když jsem dojel ke kostelu, stál fiakr i landaur se zpěněnými koňmi před vchodem. Zaplatil jsem drožkáři a vběhl dovnitř. V kostele nebylo živé duše, až na dvojici, za níž jsem se sem tak hnál, a slavnostně oděného kněze, který se s nimi zřejmě o něčem

dohadoval. Stáli všichni tři v jedné skupince před oltářem. Procházel jsem pomalu chrámovou lodí jako člověk, který nemá právě co dělat a zašel si jen tak do kostela. Pojednou se ke mně k mému překvapení ti tři u oltáře otočili a Godfrey Norton se ke mně rozběhl, co mu jen nohy stačily.

„Sláva bohu!“ zvolal. „Vás jsme tu právě potřebovali! Pojďte! Honem!“

„O co jde?“ zeptal jsem se.

„Pospěšte si, člověče, máme ještě tři minuty, jinak to nebude legální.“

Skoro mě dovlekl k oltáři, a než jsem si stačil uvědomit, kde jsem, už jsem odpovídal na otázky, jak mi Norton šeptem napovídal, a zaručoval se za něco, o čem jsem neměl ani ponětí – prostě pomáhal jsem k právnímu spojení slečny Ireny Adlerové a pana Godfreyho Nortona. Než jsem se nadál, bylo už po všem, z jedné strany mi děkoval ten gentleman, z druhé dáma a zepředu se na mě blahovolně usmíval kněz. Jakživ jsem se neocitl v nemožnější situaci a ještě před chvilkou jsem se div neusmál, když jsem si to všechno vybavil. Sňatku bránil zřejmě nějaký formální háček a kněz naprosto odmítal dvojici oddat, dokud si neopatří svědky, takže jsem přišel jako na zavanou a ženich si nemusel shánět svědky po ulicích. Nevěsta mi dala sovereign – na památku téhle události ho budu nosit na řetízku od hodinek.“

„Zdá se, že všechno vzalo jakýsi nečekaný obrat,“ řekl jsem. „A co bylo dál?“

„Uvědomil jsem si, že mé plány jsou vážně ohroženy. Manželé se zřejmě chystali neprodleně odjet, takže jsem musel jednat velmi energicky. Nakonec se však u dveří kostela rozešli, pan Norton se rozjel k Temple a paní ke svému domu. ‚V pět si vyjedu jako obvykle do parku,‘ řekla paní Irena manželovi a odjela. Nic víc jsem neslyšel. Rozjeli jsme se každý jinam a já si šel vyřídit vlastní záležitosti.“

„Ale jaké?“ zeptal jsem se.

„Sníst kus studeného hovězího a vypít sklenici piva,“ odpověděl Holmes a zazvonil na hospodyni. „Měl jsem tolik co dělat, že jsem ani nestačil pomyslet na jídlo, a večer mě zřejmě ještě čeká práce víc. Mimochodem, potřeboval bych vaši pomoc.“

„Nesmírně rád vám budu nápomocen.“

„A nebude vám vadit, když trochu překročíme zákon?“

„Jde-li o dobrou věc, pak ne.“

„Jde přímo o báječnou věc!“

„Pak jsem váš člověk.“

„Věděl jsem, že se na vás mohu spolehnout.“

„Ale co ode mne chcete?“

„Až paní Turnerová přinese podnos, všechno vám vysvětlím. A teď,“ řekl, když se hladově vrhl na prosté jídlo, které mu naše hospodyně připravila, „vám musím všechno vysvětlit při jídle, protože máme velmi naspěch. Je skoro pět hodin. Za dvě hodiny musíme být na scéně celé události. Slečna, či lépe řečeno, paní Irena se vrací z vyjížďky v sedm. A to už musíme být u Briony Lodge a čekat na ni.“

„Ale co potom?“

„To už nechte na mně. Všechno, co se tam má seběhnout, mám pod kontrolou. Od vás potřebuji jen jedno – abyste do ničeho nezasahoval, ať se děje, co se děje. Chápete?“

„Mám snad být neutrální?“

„Nesmíte dělat vůbec nic. Pravděpodobně dojde k menší nepříjemnosti. Vy se do ničeho nepleťte. Skončí to tím, že mě pustí do domu. Čtyři nebo pět minut nato se otevře okno obývacího pokoje. A vy se postavíte těsně k tomu otevřenému oknu.“

„Dobře.“

„Uvidíte na mě a budete mě sledovat.“

„Ano.“

„Až zvednu ruku, hodíte do pokoje něco, co vám dám, a současně začnete křičet, že hoří. Rozumíte mi dobře?“

„Naprosto.“

„Nejde o nic nebezpečného,“ pokračoval Holmes a vyndal z kapsy podlouhlou trubičku doutníkového tvaru. „Je to prach-obyčejný doutnák, uzavřený po obou stranách záklopkou, a sám se zapaluje. V tom je celý váš úkol. Až spustíte poprask, že hoří, přidá se k vám plno lidí. Pak zajdete za roh ulice a já se k vám za deset minut připojím. Rozumíte všemu?“

„Mám se zachovat neutrálně, postavit se k oknu, dívat se na vás, a až mi dáte znamení, hodit dovnitř tento předmět, pak spustit poprask, že hoří, a počkat na vás na rohu ulice.“

„Přesně tak.“

„Pak se na mne můžete naprosto spolehnout.“

„Výtečně. A teď je zřejmě už téměř načase, abych se připravil na svou další roli.“

Zmizel ve své ložnici a za chvíli se vrátil přestrojen za přítivého, leč trochu prostomyslného anglikánského kněze. Měl široký černý klobouk, plandavé kalhoty, bílou vázanku a laskavý úsměv a z celého jeho vzezření vyzařovalo tolik všetečné a zároveň dobrosrdečné zvědavosti, že by se mu vyrovnal jedině John Hare.² Nedalo se však říci, že by se Holmes jen převlékl. S každou novou rolí, kterou na sebe vzal, jako by se změnil i jeho výraz, chování, celá jeho duše. Divadlo skutečně přišlo o výtečného herce, stejně tak jako věda ztratila pronikavého myslitele, když se začal zabývat zločinem.

Z Baker Street jsme vyjeli ve čtvrt na sedm, a když jsme dorazili na Serpentine Avenue, zbývalo do sedmé ještě deset minut. Už se stmívalo, a jak jsme se tak procházeli sem a tam kolem Briony Lodge a čekali na příjezd paní domu, rozsvěceli právě zřizenci lampy. Dům vypadal přesně tak, jak jsem si jej ze stručného popisu Sherlocka Holmese představoval, ale okolí zdaleka nebylo tak klidné, jak jsem čekal. Naopak, na tak malou uličku v tiché čtvrti tu bylo až překvapivě rušno. Na rohu stála skupinka chatrně oblečených mužů, kteří kouřili a něčemu se smáli, brusič nůžek se svým kolem, dva strážníci, kteří žertovali s jakousi ošetřovatelkou,

---

² *sir John Hare (1844–1921), anglický divadelní herec; pozn. red.*

a několik elegantních mladíků, procházejících se sem a tam s doutníky v ústech.

„Víte, to manželství všechno usnadňuje,“ poznamenal Holmes, jak jsme tak chodili před domem. „Z fotografie se najednou stala dvojsečná zbraň. Paní Irena pravděpodobně stojí o to, aby ji spatřil pan Godfrey Norton, stejně tak málo, jako si přeje náš klient, aby fotografii viděla princezna. A teď jde o to – kde tu fotografii najít?“

„Ano, kde?“

„Je zcela nepravděpodobné, že by ji nosila u sebe. Na to je fotografie přece jen příliš velká. Moc velká, než aby se dala schovat v dámských šatech. Paní Irena dobře ví, že by ji král mohl dát přepadnout a prohledat. Dvakrát se o to už přece pokusil. Můžeme tedy předpokládat, že ji u sebe nenosí.“

„Ale kde by ji potom měla?“

„U svého bankéře nebo právního zástupce. Obě tyto možnosti přicházejí sice v úvahu, ale ani jedna se mi moc nezdá. Ženy jsou většinou tajnůstkářky a nerady se o svá tajemství s někým dělí. Proč by tu fotografii vůbec k někomu dávala? V bezpečí ji má jediné pod svou vlastní ochranou, protože nikdy neví, jakému nepřímému či politickému nátlaku může být její zástupce vystaven. A kromě toho, nezapomeňte, že se rozhodla, jak ji v několika dnech použije. Určitě ji má někde na dosah ruky. A jistě ve vlastním domě.“

„Ale vždyť se k ní už dvakrát vloupali.“

„Pchá! Nevěděli, kde hledat.“